

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ו]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ב. שדה-גת * טל': 08-8581440 * ספק: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת תרומה

א. כלי יקר.

נדבקם באחרונה, לפי שזוהם לבבם הביאם
לידי זה שהתנדבו לבסוף, לומר: "הערכו
העצור, ומה שהם מתקדים אני משלימין.
וכל זה דרך צאת ונאון, לימרי: יש לאל ידיו
לפלאות מה שהם מתקדים, על כן התביר
נדבקם אחרונה, כי כל הסגפיה את עצמו
הקכ"ה משפילו, ולא עוד אלא "והנשואם"
חסד יי"ד קתיב (להלן להכו), כי רק אוח אחס
מן השם הגדול תקוק בשם נשיא, דהינו
הי"ד, ועל יד שהתעשאו ברכיהם לקח ה'
מן ששם אות זה משפילי יתברך הסורה קלו על
קרד העגנה, קבא" בפסוק "ככל המקום אשר
אזכיר את שמי אבוא אליה" (לעיל כ"ב), ודבר
זה כוד משפילי העגנה, וצורת הי"ד כורה
גם כן על העגנה והקטנות.

פרק כה פסוק ב' ובגדה ראיתי לתוך קצתא אהתי סאחר
שחשב התביר קסדר מרובתו, וזהב
נקסף ונחשת, אם כן למה קא תשיב יאבני
שהם ואבני מלאים לבסוף, כי האבנים בלי
ספק הם יקרים יותר מן זהב? א"י על פי
שנכל לתוך ולומר: לשי שהנשיאים הביאו
אבני שהם ואבני מלאים לבסוף, כמו שמביא
רשיי פרשת ויקהל ושמות להכו, על כן תביר
נדבקם באחרונה, מפל מקום גם לפי תרבו
נוכל לומר, שרצה הקב"ה להראות שאחר
הפממיט ואחד הפרכה הכל שוין לפניו
יתברך, על כן תבירי החשוב לבסוף, שלא
יהיה חפצת העשיר על הפני, לומר נדבתי
גדולה ונדבתי קנאה בראש, ועוד תביר

סאל

1. מהי קושייתו?
2. כראינו נותן מיד תשובה טובה, מהי?
3. כמאק אמתה כראינו תשובה רצונית, על מה היא מוססת?
4. איך הוא מנסה להוכיח שהנשיאים אכן התנשאו?
5. חוסר האות וי"ד מלאך את כראינו את מדיוק?
6. אפילו צורת האות מלאכת - מה?

* * *

ב. רש"י הורש.

(י"ב י"ט) הבדים לא היו רק מבשירי הזבלה,
שהשתמשו בהם באורח זמני בשעת ההובלה,
אלא: לא יסרי ממנו - יהמסיר בדי ארון
לוקה" (יומא ע"א). הבדים היו חלק מהותי
מחבניתו הסימבולית של הארון - עד כיו כר, שלפי
משמעות הכתוב היה צריך לקבוע אותם בארון עוד
כסרם יתנו כו את הערות ויתנו עליו את הכסורת,
תיכפית, שם דיה בחיוב, משפירם אפילו, כי לארון
היו שני זוגות של בדים: זוג אחד היה קבוע בארון
המיד ולא יסיר ממנו, אך לא שימש להובלה, והיה
אפיא אביר, בעל משמעות סימבולית במירה: יהוה

פרק כה פסוקים יב-טו:

תורה

לבין שאר כלי המקדש, ובייחוד השולחן והמזוזה שאין להם בדים קבועים, מאליו עולה כאן הרעיון: שולחן ישראל ומזוזה ישראל — מלוא היין הגשמיים וסריהת חיי הרוחניים — קשורים באדמת ארץ הקודש, תורה ישראל — שאני.

לכאורה יש סתירה בין פסוק יד: והבאת אתי הבדים וגו' לשאת וגו' שמקביל אליו והובא את-בדיו כטבעתי (להלן בה' ז) אצל המזבח. — לבין פסוק טו: בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו מסנו, והגמרא כיומא (שב) מקשה על כך, ועי' תוספות שם. הגמרא מהרצח: מתפרקין ואין נשמטין, כלומר, הבדים היו עשויים כך שניתן היה להוציאם מן הטבעת ברוחק, אך מאליהם לא היו יכולים לצאת. לפי דעת רש"י היו הבדים עבים בראשיהם ודקים באמצעם, מסתבר שהלאו של "לא יסרו ממנו", והמסיר בדי ארון ליקה, מניח את האמירות של הוצאתם מן הטבעות. הבדים אל יסרו, אך הם יכולים לסרו, אפשר להסיר אותם מן הארון בכוח אולם אם יעשו כך, לא ייסוג הארון, אלא יצפה לנושאי ארון הרוחניים.

השני הובא רק בשעת צורך ההובלה, בעד ההשקעה הוואה מלגרה משמעות פסוק יב וכן במדבר ה' ו: אך קשה ליישב על פיה את פסוק יד. מכל מקום חשיבותם המהותית של הבדים בשביל הארון מעוננת כלאו של "לא יסרו מסנו", שהוא בניגוד לכל שאר כלי המקדש, יתר על כן ממלכים איתו, ח' אני למדים, כי ראשי הבדים בלאו מאחורי הפרוכת. "ויראו ... לא יראו החוצה", והבדים היו אפוא הדבר היתר אשר ראו לכאן המקדש על מציאות הארון מאחורי הפרוכת.

כדי הארון מסמלים את היעוד ואת התפקוד: לשאת את הארון: זאת חוכמה בשעת הצורך, גם מעבר לגבולות מקום עמירתם הנוכחית, והמצוה שלעולם לא יסרו הבדים מן הארון קבעה מראש לכל הדורות את דבר האמה, שהתורה הזאת ותעוררתה אינן תקופות באדמה, שעליה עמדו בשעתם הקודש והמקדש, נכחותם החמירות של הבדים מעידה על כך, שתורה היא אינה קשורה יזקיקה לשום מקום מיוחד, יזכר זה בולט בחריפות יתירה בניגוד שבין הארון

אלות

1. לבי שם פסוקים צפור מה משמים ספדים?
2. אעמ מצום מיתחת נאמרת כאן פנדון?
3. סרננו קופץ כי יש כאן מטרם סמלית, מה מסיאו לברך?
4. איך פנויים ספדים ומה נכ האפטר?
5. מה מסמלית ספדים לדעתו?
6. מהם הם שונים מן פולחן ומאנורם?
7. מה סרעיון סקק ואיך נט מהתלם פסקסותיו של סירש?
8. מה סמלית לכוורה פסקוקים ואיך היא מוצאת את סתננה?
9. ספדים לא יסרו אק אפטר למסידם סכה - איך?
10. אל מה יראנו סרננו פנדון: אם יצשו כך - ללא ייסעל מארון אללא יצפם לנשאי ארון תפדים?

* * *

ג. תוספת ברכה.

פרק כה' פסוק כב':

את כל אשר אציה אותך אל בני ישראל (כ"ה כ"ב).
סרטיה אשר אציה אותך אל בני ישראל - הוא עכ"ל. ונראה, שבדברים אלה רצה רש"י להגיד רבה מה אך לא פירש, ואולי יש לומר כמותו שפ"י מה שבכח הוא סרספה יתרו כפסק אנכי די אלהיך, כי כשם שעשו ישראל את העגל, ומטה צמד ללכד עליהם כנזורה, כן לפני ה' ראבה דן לא אמרת במינו אנכי ה' אלהיכם, ולא יהיה לכם אלהים אחרים, כי אם אמרת אנכי ה' אלהיך, לא יהיה לך אלהים אחרים, אם כן לי צרית ולא להם.
אבל כאן, כדי להדגיש שפנה בנו כעתיד לצאת מצא, אמר לו, הנה, כי כל אשר אציה אותך כאן, אנכי שאהרע עם לי יאמר אותך ואציה אותך - אפ"י כן הנה, להגיד הוא לכל ישראל, ילא השתפס בהסגנוניא התיא, ויתכן דוד בנה דבריו רש"י סמא ברנח.

3/...

תורת

אלוף

1. קרא שוב את הפסוק עם רש"י ותנסה לאסוף קושי בטעון אמת.
2. פרשנו אנסם לאצוא מתוך דברי רש"י אצחו פאקום אחר חסר אפרי לפריו סתומים כאן, מה הוא מציץ?
3. האם זה סתם פלפול משפטי או מצטר לכך?
4. איך קפידה "החומר" על כך פסוק שלנו?

* * *

ד. האברבנאל

פרק ב"י פסוק א"י

התעלה בלשונו
מצות שאיך
עליוה בופן היה

ולא יעלה בלכך, שהספורים האלה סמעה המשכן ובלה, וסדר הקמתו, ומשואו, והקדושתו, וצניי דנשיאים, ובגדי הכהנים, ושאר הדברים שהיו בדורות ההם, צמד שאנחנו בגלות אין לנו תועלת בדיעתם. וכן המצות תלויות באיך, או המיוסדות בטוהרם ובהגים ובהנאות, מה התועלת שיש לנו עמה בדיעתם. כי דגה התשובה בזה היא, שכל הענינים שבאו בחריה סאי זה מין שיהיה, הנה עיקר הכוונה בהם שיהיו כסדר חכמה עליונה ולימוד אלהי בדי, יציינו כל בעלי הדי"י עד שישלימו נפשיותיהם כהשגות הויריעות הגמה, וכמו שאמר (יכרים ט, ח): "ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תפקוד". ואמר חכמינו וכוונם לברכה י"ד: "ושמרתם" - זה משנה, "ועשיתם" - כמטעו. ובואה המדרגה מהמעשה שיש בו למוד וחכמה, ההיחוד החזקים והחכמים בשלמות, ואין להם הכרל פשעה המעשה לארד המעשה.

ולכן היה מה שירענו היום מעניי המשכן וכליו עם רמזיהם, פועל לנו היום הזה כיום המעשה עצמו, ועל זה האופן באמת לא בשלה עבודת הקרבנות חרצי טומאה וסחרה, אך שהמעשה בפועל בהם בשל, כי השכלתם לא בשלה. וכבר יקנה האדם בזכרונם חסד הכבד לסוד יחבוק, וכמו שאמר (תהלים נא, יט): "יבחי אלהים דוד נשברוה". והוא עצמו מה שאמר חכמינו וכוונם לברכה (פנחות ק, א): "זאת התורה לעולה למנחה... ולזבח השלמים" (יקרא ז, לת, בלמד שכל הפסק בפרשת קרבנות מעלה עליו הכתוב כאלו הקריבם, היה, כי כמו שיועיל המעשה הנוה כשנעשה להעמיד נגד רציתך ידאת האלהים ורוממותו, ככה יבנו מחשבותיך להשכיל גדולתו חכמתו ולהרבה בו, בהשכיל הענין הנכבד אשר אליו הוילמד מצותו. והפיקא הענין ללמוד ולמדין באמתת המצות הדן, הוא יביאנו באמת אל ההצלחה האמתית. וכן הוא בכל המעשים התוריים, עד שאינה מפני זה התורה אשר בדינו, כלי אופנית להבין לפעול את הדרך אשר נלך להיות כאלהים יודעי טובה, לחיותו בכל המקומות ובכל הזמנים.

אלוף

1. אם פדיון לא יעלה פלפול ולאמה?
2. מהי תוספתו מצקרונית ואל מה היא אחיפת?
3. פרשנו אחשיק ואמתה את הרציון שיסגם באופן האמת לא סבלם צפודת הקרנות - איך זה יתכן ואיך זה סוצל?
4. בשכלתם לא סבלם מה מה מסקנא?
5. מה אדם הישראלי קונה בעקרונות?
6. מה יביאו כמקרא ומציון?
7. מתורה אשר פירשו פנה כל"י אומנות - מה איך ואל מה זה מופי?
8. התוכל לסקט את הרציון המופץ ככל זה?

* * *

4/11

ת רומי

ד. כלי יקר.

פרק ב"ו פסוק ד': וְיַעֲשִׂיתָ לוֹ סִבְבָר מֵעֵשׂוֹה רָשָׁת׃
 נחשת. כי הוצו הרע פורש
 השת ללכדו כמצודתו, ורשח של המנבח
 מוציאו מרשח יקר. ומעינו שהיו כמנבח
 מעשה נסיה, שהנה נצול מן האש. שהרי היה
 האש דילק בו פיוס וכלילר, ולא שרף האש
 ולא נהר נחשתו, והנה נצול ממים, כי לא כפז
 הגשמים האש של עצי המערבד, והנה נצול
 סן הדיה, כי לא נצחה הדיה את מעוד העשן.
 והנה המנבח הלול ימלא אדמה, או סנבח
 אבנים אשר לא הניף עליו החרב, וכל זה דמו
 לאדם, שעל ידי המנבח האדם נצול, ואיני
 מקבל נזק בכל ארבע יסודות שבו, כמו
 שכתוב: "באנו באש ויבסינו ומוציאנו לרחוק,
 אבוא בדתך בעולוח" (זהלים סו"ב יג), כי כמו
 שפנבח העולה נצול מן אש ומים, כך ינצל
 האדם מהם על ידי וכן המנבח מצילו מן כל
 ארבע מיתות בית דין: מקילה באבנים ינצל
 על ידי המנבח אבנים (דברים כו.ה), מקרישח
 אש ינצל על ידי אש המנבח אשר תוקד בו
 (ויקרא יח.ה), מן הרב בתרב ינצל על ידי המנבח
 שנאמר בו "לא תגוף עליהם בדול" וכו'
 (דברים כו.ה), מן הנזק ינצל על הרף אקרו
 דו"ל: "אף על פי שמסלו ארבע מיתות בית
 דין, מכל מקום דין ארבע מיתות לא בטלה,
 מי שמתחיל חנק או סובב פגה" וכו' (כתובות
 ל.ו) ומצא קשם שהמנבח נצול משטף מי
 גשמים, כך החושא, "לשטף מים רמים אליו
 לא יזעור" (זהלים לב.ו).

מלות

1. הכולל המספר מה מביא את סרסנו לסאר את כל עניי המסכן סאוסן אלטור?
2. כאן סרסנו נאח "סרשת" איך זה מסייע לזך?
3. סרס את הניסיע בסלוייע שנראו אלכל המנבח סחוכל להסחין מהסדלע פניעם מהמנבח חסונה לזך?
4. איך המנבח מציל את האדם מארבע מיתות סית דין?
5. איך כל זה רחוק כאן?
6. מה סידוש שכל אלף סיסול ארבע מיתות סית דין "דין ארבע מיתות לא ססלו" ואיך זה מתבאר?

* * *